

AVANTGARDEN

Arg. 1942
1042
DETTE EKSEMPLAR
må leses av alle dine
pålitelige kamerater!

3. mars 1942.

VINTERKRIGENS SISTE FASE

Nasistene har satt igang en ny storstilet aksjon for å overbevise verden om at alle de russiske angrep har slått feil. Men de beviser som føres i marken er tåpelige og mangler ethvert logisk grunnlag. Denne propaganda tjener den ene hensikt på å stive opp de tyske soldater og hjemmefronten. Men hvis ikke det tyske folk fullstendig er surket hen i en apatisk sløvhetsstilstand må denne propaganda snart bli gjernomskutt. Det er nå over et halvt år siden Hitler proklamerte at russerne hadde mistet 50% av sine soldater og 80% av sitt materiell.

Begivenheten sår i å tyensynlig foran er meget avgjørende fase. Nasistene setter alt inn på å forberede sin våroffensiv, men blir stadig forpurret av den russiske framrykking.

De russiske kiler har særlig på fem steder bruddt den såkalte tyske vinterlinje: 1. Vestover forbi Leringrad, 2. fra Valdajhøydenene mot Lettland, 3. vestover fra Moskva mot Smolensk, 4. forbi Orel mot Brjansk og 5. mellom Charkov og Asovskehavet mot Drjerr.

På alle disse frontavsnitt har den russiske framrykking fortsatt de siste to uker. Ved Leringrad holder nasistene en smal stripe inn mot Schlüsselburg, men russerne erobrer stadig nye stillinger, og man har grunn til å vente en opprulling v fronten her med det første.

Rett syd for Ilmensjøen har russerne vunnet en stor seier ved Staraja Russa, idet de meldte den 25 febr. at den 16. tyske armé var omringet. 3 tyske divisjoner ble fullstendig opprevet, 12 000 tyske soldater lå tilbake på slagmarken. Russerne erobret her 320 kanoner, 89 tanks, flere hundre maskingeværer, over 100 jernbanevogner og store mengder av geværer og amunisjon. Nasistene hadde her samlet meget store mengder materiell som skulle benyttes til våroffensiven.

Den 25. og 26. februar ble 51 tyske fly skutt ned. De forsøkte å føre fram mat og amunisjon til de innesluttete styrkene. Kampen raser framleis heftig.

Rsev er ennå i nasistenes hender. I Smolenskavsnittet er stillingen litt uklar. Wjasma og sansynligvis jernbanelinjen halvveis fram til Moshaisk holdes av nasistene. Russerne har imidlertid utdypet sin kile S/Ø for Smolensk og meldte den 24/2 at de hadde erobret Doregobusch, 80 km rett øst for Smolensk og 70 km v. for Wjasma. Nasistene har satt inn store styrker for å tilbakeerobre byen. Ved erobringen av denne byen er russerne i dette avsnittet rykket mer enn 300 km vest for det punkt hvor tyskerne sto før den russiske offensiv begynte.

Ved Brjansk, som framleis holdes av nasistene, har russerne erobret Karpilovka 25 km N/V for denne.

Mellom Orel og Charkov har russerne meldt om nye gjennombrudd av de tyske linjer, men det foreligger ikke stedsang.

Russerne kjemper seg fram vest for Charkov, og er kommet i nærheten av Poltava, 130 km lenger vest. Den 24 meldtes at 14000 tyskere er falt i kampene her.

Mellom Charkov og Taganrog rykker russerne langsomt fram, men disse steder er ikke navngitt. Russerne har flere ganger gått over isen på det Asovske hav og angrepet nasistene ved Taganrog.

På Krim har kampene blusset opp igjen, og nye russiske styrker er landsatt ved Kersch. Det har vært russiske angrep mot havnen i Fedosia.

Russerne meldte også d. 24 at 4 fiendtlige forsyningskip på tilsammen 40 000 tonn var senket i Svartehavet.

* Det engelske arbeiderparti varsler forslag om at alle viktigere industrigrener skal underlegges statskontroll. I første rekke gjelder det kullgrubene.

DIN STØTTE kan gjøre utslaget i den kamp lærerstanden fører for den norske ungdommen. Vær oppmerksom på at lærerne ikke får lønn og er fratatt hjelpekassene. — Kjøpmenn, gi kreditt! — Husverter, vent med leien!

— Den norske stat garanterer. —

Det engelske folk diskuterer idag to store hovedspørsmål, det er krigens gang og engelsk krigsførsel på den ene siden og på den annen de sosiale og økonomiske endringer som alle er klar over kommer etter krigen.

Særlig den uheldige utvikling av krigen i Østen har skapt sterk politisk uro, og en åpen tvil om krigsledelsens duglighet. Arbeiderpartiavisen Daily Worker skrev etter Singapores fall:

«Det er ikke meningen å øke den engstelse som sikkert er i Downing Street og hos enhver borger. Men regjeringen må svare på de hendelser som er skjedd den siste tiden, og om krigskabinettet er brukbart.

Alle resurser må utnyttes, og alle må ofre, og ofre mer hvis det trenges.

Tål ikke svakheter! Før oss fram til seier!»

Det som engster befolkningen er ikke tvil om krigens utfall, i motsetning til den tyske befolkning er englenderne seierssikre som aldri før, men det er engstelsen for at krigen skal hale for lenge ut som gjør seg gjeldene. Det er nå 2¹/₂ år siden krigsutbruddet, og i denne tiden har det britiske krigsvåpen kunnet notere seg få seire, men derimot en rekke hårde nederlag. At England var uforberedt da krigen brøt ut er en side av saken, men at det går så lang tid før krigsførselen kommer på høyde med de resurser som står til rådighet og med den kampmoral som virkelig hersker i befolkningen, peker på en udugelig ledelse.

For en stor del skyldes dette at det britiske Imperium ikke lenger er en ung og frisk politisk organisasjon, men er blitt gammelt og uhåndterlig. Det klarer ikke å handle kvikt og raskt som nazi-Tyskland, og disponerer sine krefter svært forsiktig. Men overfor motstandere som tør sette hele sin styrke inn er dette en farlig politikk, og har hittil vært skjebnesvangert. Det faktum at England neppe hadde undgått en okkupasjon i likhet med Norge hvis ikke Hitler hele tiden hadde følt de russiske bajonetter stikke i ryggen, har bevirket at briterne konsentrerer meget sterke styrker på øygruppen. Denne er sikkert nå blitt uintagelig, men til gjengjeld er styrkene ved selve fronten svekket.

Når du får illegalt materiell, så prøv aldri å finne ut hvem som lager det eller hvem som har sendt dig det.

Churchill nyter fremdeles uinnskrenket tillit. Kritikken over krigsførselen rammer ikke ham, men først og fremst hans medarbeidere. Imidlertid får også han noen påminninger. Sekretæren i Londons fagforeninger, Robert Willis uttalte for en tid siden: «Vi må bryte oss ut av den churchillske veltalenhets bedøvende trolldoms-makt». Rådet for fagfor. vedtok i denne forbindelse en resolusjon hvor man pekte på utilstrekkelig våpenproduksjon som svekket krigsføringen, og denne skyldes ikke arbeiderne men en politikk som «beskytter investeringsinteressene istedenfor krigsinnsatsen». Men allikevel er det fra alle hold innen arbeiderbevegelsen en nesten enstemmig oppslutning om Churchill, og det er typisk at arbeiderne ikke krever sosialisering, men først og fremst er interessert i å øke produksjonen for enhver pris. Oppslutningen om Churchill fra konservativt hold er ikke fullt så kompakt.

Den siste omdanning av krigskabinettet har sikkert vært en meget stor styrkelse. Stafford Cripps er kjent som en meget dyktig mann, og med sitt kjennskap, og samtidig dype vennskap til Sovjetunionen vil han sikkert knytte båndene mellom disse to land ennå fastere. Dermed skulle det meste av den fare være forbi som bestod i at enkelte engelske politikere resonerte som så: La Russland og Tyskland knekke hverandre, så kan vi dominere utviklingen etterpå. Denne død-linje som sikkert hadde sine talsmenn i begynnelsen har nå veket plasen for for en virkelig ekte beundring for det russiske folks innsats, samtidig med forståelsen av situasjonens alvor.

Den intense interesse i England for utviklingen går stort sett utover de politiske partiers grenser. Selv om det ikke er typisk, så er det interessant å lese følgende inserat i New Statsman: «Partilinjene viskes ut. En kooperativ kjensle vokser fram, særlig blant alle dem som direkte deltar i krigsinnsatsen. Den overveiende mengde av dem er så unge at de aldri har deltatt i noe valg eller hatt noen forbindelse med noe politisk parti. Om et år vil det neppe være noen under tredve år som har hatt noe med politikk å bestille. Samtidig er en rekke politiske begrep blitt avleggs eller bent fram tåpelige. Alt imperialistisk snakk blir tøv fra det øyeblikk Kina kjemper for Imperiet og er den eneste makt som kan redde Hongkong til-

bake for briterne; og fra det øyeblikk Russland redder oss i Europa er det tradisjonelle konservative valgagn forvandlet til et komisk minne».

Dette peker på en slags avpolitisering av befolkningen. Det kan nok til en viss grad være riktig, idet befolkningen skyver tilside enkelte former ved det politiske liv som det var før, og heller griper fast i problemene uten å gjemme dem vekk i omsvøp og talemåter.

Den kjente fagforeningsleder, Ernest Bevin, en av Englands fremste ledere idag, og medlem av krigskabinettet, uttaler i et intervju til en amerikansk journalist: «Jeg kan si at England aldri i fremtiden kommer til å tolerere at masser av mennesker går arbeidsledige. England kommer aldri til å finne seg i det sløseri og uduglighet som var før. Krigen har lært oss at rikdommen ikke ligger i jordeiendommer eller penger i banken, men i personlig dyktighet. Den gamle kapitalisme er slutt, og dette lands gjenoppbygging kommer ikke til å skje på grunnlag av profitt».

Selv om denne uttalelse sikkert ikke kan sis å representere folkemeningen sett som helhet, finner den gjenklang først og fremst hos hele arbeiderbevegelsen, men også langt inn i liberalt og konservativt hold. Og den har et solid grunnlag, fordi neppe et eneste fornuftig, tenkende menneske i England tror at det Britiske Imperium kan gå ut av krigen slik det var i sept. 1939

Sansynligvis vil Imperiet være svekket fordi den politiske og økonomiske selvstendighet hos dominiens og kolonier vokser. Men som folk og nasjon vil englanderne gå styrket ut av kampen. Deres samfunn vil være helbredet for de sosiale sykdommer som er et høykultivert folk lite verdig. Og det er folk og nasjoner, ikke imperier som teller i det nye mellomfolklige samarbeidet som vil oppstå etter krigen.

* De nye nasistiske særutvalgene på universitetet forsøker å lokke studentene til seg med adgang til 50% moderasjon på kinobilletter. Studentene viser imidlertid sin forakt for landsforræderne, og hittil har bare 5—6 stykker benyttet seg av moderasjoner. Likeledes lokkes det med gratis middag for studenter som søker. Hittil har ikke en eneste søkt.

* Treiders handelsskole ble stengt fordi elevene ikke møtte til ettermiddagsskolen den 17. febr. Bestyreren ble arrestert.

LÆRERNES KAMP

Bakgrunnen for lærernes store aksjon er forordningen om det nasistiske lærersambandet med tvungent medlemskap for alle som vil undervise, og forordningen om ungdomstjenesten. Disse skulle danne innledningen til et omfattende arbeid for å nasifisere ungdommen.

Lærernes spontane reaksjon skyltes sikkert i første rekke hensynet til barna. De var klar over at hvis en skulle klare å verne barna mot den hensynsløse nasipropagandaen, så måtte lærerstanden i første rekke gjøre sin innsats. Dertil kom tvangsorganiseringen hvor lærerne bl. a. skulle kunne ilegges disiplinærstraffer av den kommisariske landslederen Orvar Sæter.

Aksjonen fant en naturlig form i følgende skriv til det nasistiske lærersambandet:

Til Norges Lærersamband.

Jeg finner ikke å kunne medvirke til en oppdragelse av Norges ungdom etter de linjer som er satt opp for N.S.U.F.'s ungdomstjeneste, da dette strider mot min samvittighet. Da et medlemskap i Norges Lærersamband etter landslederens uttalelse bl. a. pålegger meg forpliktelse til å medvirke til en slik oppdragelse, og det dessuten stiller andre krav som strider mot mine tilsettelsesvilkår, finner jeg å burde meddele at jeg ikke kan betrakte meg som medlem av lærersambandet.»

Dette var en formulering som sikkert til fulle dekket enhver ærlig lærers syn, og den alt overveiende majoritet av landets skolefolk sendte den.

Departementet søkte å lokke lærerne til frafall med trussel om oppsigelse og tvangsarbeid. Fristen ble satt til 1. mars. Videre ble utbetalingen av den opptjente lønn for febr. stanset, og all post til lærere skulle inntil 1. mars beslaglegges. Den 25 febr. ble 3 av Oslos overlærere, Eide, Haug og Wiborg arrestert og alle landets skoler stengt en måned («brenselsferie!»). Den 27. ble dessuten lærerne Kvalheim og Holmin og skoleinspekt. Ribsskog fengslet, Ribsskog på tross av alvorlig mavesår.

Utfallet av konflikten kan en ennå ikke forutsi. Men omkring barna har lærerne reist et vern som nå tusener foreldre slutter opp om. Parolen er — barna skal aldri utleveres til nasistene! Hirden skal aldri få lov til åndelig å voldta barna!

SEND AVISEN VIDERE!

DEN RØDE ARMÉ

Den røde armé feiret 22. febr. 24-årsdagen for sin grunnleggelse, og sjelden er vel et lards armé blitt hyldet på den måte som ble gjort denne dag.

Den røde armé er ingen fortsettelse av den gamle korrupte tsariske armé. Den ble skapt av et krigstrett folk som allikevel var rede til å forsvare sitt land, den ble skapt av en politisk bevegelse som med jernhård energi ville gå inn for å bygge opp et samfunn etter sine egne idealer.

Den røde armé fikk sin dåp i de to årene den kjempet mot invasjonshærene som var trugt dypere inn i landet enn i dag, hærer som ble understøttet av soldater og materiell fra de fleste stormakter i verden. Men russerne seiret. Og de vil også seire idag, fordi at både staten og dens soldater står så uendelig meget sterkere enn dengang.

I en hilsen fra general Mc. Arthur, de amerikanske troppes sjef på Filippinene, heter det: «Den siviliserte verdens bånd er satt til den røde armé. Aldri før har jeg sett en slik offentlig motstand mot en fiende som hittil ikke har lidt nederlag. Disse anstrengelser er den største bedrift i historien».

* William A. Harrison, Roosevelts personlige utsending i England, sa nylig i en kringkastingstale til arbeiderne i de besatte land: «Hvert minutt dere somler bort er likestillet med en hel time innvunnet i den amerikanske industri».

* Washington 22.2. Japenernes tap hittil viser: 1 slagskip, 6 kryssere, 1 hangarskip, 12 destroyere og 12 ubåter. Videre er 4 slagskip, 13 kryssere, 14 destroyere og 5 ubåter skadet.

* Høyesterettsdommer Thomas Bonnevie har sendt Justisdepartementet et skriv hvor han på grunnlag av Haagerkonvensjonen og Landkrigsreglementet påviser at da Qui-ling har dannet regjering mens landet er okkupert av en fremmed makt, kan denne regjering hverken faktisk eller rettslig ha noen annen myndighet enn den okkupasjonsmakten tillegger den, og så lenge krigen varer kan den ikke regnes som noen norsk statsregjering.

Bonnevie ble øyeblikkelig arrestert. —

* Inn til Trondheim er det tauet en krysser som ble torpedert utenfor kysten. En antar at det er «Prinz Eugen».

«Gneisenau» og «Scharnhorst» ligger i tørdokk i Wilhelmshafen og Kiel og blir stadig bombet.

AKSJONEN den 17. februar til minne om våre falne lærds menn var overordentlig vellykket. Riktignok forsøkte nasistene å krytte den sammen med toårsdagen for den britiske aksjon i Jostedal, som imidlertid skjedde den 16. febr., men deres propaganda var misslykket.

Natten til den 17. var det malt svarte kors over de fleste tyske plakater, så det senere er gitt ordre om at disse skal vaskes ned.

Etter kl. 18 var gatene omtrent folketomme. Bare NS-medlemmer og tyskere var å se som fulgte naziordren om å fylle gater og forlystelsessteder. Kinoene hadde under 10% av vanlig spilleinntekt, teatrene og restaurantene var nesten tomme og trikkene kjørte gjennom byen med bare et par passasjerer.

Dagen ble ikke bare en hedring av dem som har ofret livet for vår sak, men den ble et bevis på at det norske folk er beredt til å lysre en parole i kamper.

* 20.2 ble domprost Fjellbu avsatt. Den 1 febr. skulle han ha høymesse i Domkirken. Dep. beordret ham vekk og overdro kirken til Blessing Dahle som forrettet kl. 11 med nasiflagg i kirkenes kor. — Domprosten bekjentgjorde menighetstjeneste til kl. 14. Etter ordre fra deptet hindret politiet denne med vold.

Samtlige biskoper sendte derfor 24/2 et skriv til dep. hvor de redegjør for de grove krenkelsene av kirkens rett. De sa seg fri fra sitt embete, men meddelte at de fortsatt kom til å fungere i sin åndelige gjerning. De ble suspendert og domprostene beordret til embetene. Alle nektet.

Prestene i Oslo og omegn har senere i skriv til dept. sagt fra at de kun anerkjenner biskop Berggrav som sin overordnede.

* 25. febr. sendte Universitetet et skriv til minister Skancke, undertegnet av 70 professorer og 78 universitetslærere (alle unntatt erklærte nasister), hvori det i bestemte former og på bred basis protesterer mot loven om ungdomstjeneste og mot tvangsorganiseringen av ungdommens oppdragere.

* Britiske fallskjermtropper ble landsatt i Frarkrike natt til 28/2. Etter at de lokale tyske stridskrefter var overmannet og radiopilestasjonen sprengt i lufta, kjempet briterne seg igjennom til kysten og ble tatt ombord på lette britiske marinefartøyer.